

Møteinnkalling

Froland kontrollutvalg

Dato: 18.09.2017 kl. 9:00
Møtested: Kommunestyresalen
Arkivsak: 17/00166
Arkivkode: 033

Forfall meldes til sekretær for utvalget på epost: sander.haga.ask@temark.no eller på tlf: 99 35 85 99

Vara møter kun på egen innkalling.

I tillegg møter følgende:

Rådmann Willy Hægeland sak 10/17-13/17

Sakskart	Side
Møteinnkalling	
3/17 17/00166-13 Godkjenning av møteinnkalling 18.09.2017	3
Møteprotokoll	
3/17 17/00166-14 Godkjenning av protokoll fra møtet 08.05.2017	4
Saker til behandling	
10/17 17/00307-5 Forvaltningsrevisjonsrapport Sosialtjenesten Froland kommune	5
11/17 17/13939-1 Regnskap andre kvartal 2017 Froland kommune	8
12/17 17/13868-1 Rutiner for å avdekke og håndtere misligheter	9
13/17 17/13873-1 Orientering om varslingsrutiner i Froland kommune	13
14/17 17/13462-1 Budsjett kontroll, tilsyn og revisjon 2018	15
15/17 17/13804-1 Overordnet revisjonsstrategi regnskapsrevisjon 2017 Froland kommune	18

16/17	17/00280-3	Orienteringer fra revisor 18.09.2017	20
17/17	17/00279-5	Eventuelt 18.09.2017	21

Sakene legges også ut på www.temark.no

Arendal, 11.09.2017

For kontrollutvalgsleder
Hans Olav Blakstad

Sander Haga Ask
Sekretær

Møteinnkalling

3/17 Godkjenning av møteinnkalling 18.09.2017

Arkivsak-dok. 17/00166-13
Arkivkode. 033
Saksbehandler Sander Haga Ask

Saksgang	Møtedato	Saksnr
1 Froland kontrollutvalg	18.09.2017	3/17

Forslag fra sekretariatet:
Møteinnkallingen godkjennes.

Møteprotokoll

3/17 Godkjenning av protokoll fra møtet 08.05.2017

Arkivsak-dok. 17/00166-14
Arkivkode. 033
Saksbehandler Sander Haga Ask

Saksgang	Møtedato	Saksnr
1 Froland kontrollutvalg	18.09.2017	3/17

Forslag fra sekretariatet:

Protokoll fra møtet 08.05.2017 godkjennes.

Vedlegg:

- Protokoll Froland kontrollutvalg 08.05.2017

Vedlegg til sak



**Protokoll Froland
kontrollutvalg 08.05**

Saker til behandling

10/17 Forvaltningsrevisjonsrapport Sosialtjenesten Froland kommune

Arkivsak-dok. 17/00307-5
Arkivkode. 217
Saksbehandler Sander Haga Ask

Saksgang	Møtedato	Saksnr
1 Froland kontrollutvalg	18.09.2017	10/17

Forslag fra sekretariatet:

Kontrollutvalget tar forvaltningsrevisjonsrapporten til orientering og innstiller til kommunestyret:

Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapport Sosialtjenesten Froland kommune til orientering og ber rådmannen følge opp revisjonens anbefalinger i rapporten om:

- *Å utarbeide et helhetlig internkontrollsystem som sikrer at rådmannen gjennom rapportering fra virksomhetene kan føre betryggende kontroll med kommunens forvaltning.*
- *At virksomhetsleder Velferd og avdelingsleder NAV Froland inntil det foreligger overordnede retningslinjer for internkontroll, utvikler og i utfyllende grad beskriver eksisterende rutiner og prosedyrer i tråd med de anbefalinger som vaser av CSOS og forskrift om internkontroll*
- *Å sette inn tiltak som sikrer at vedtak oppfyller de formelle krav med hensyn til tjenestemottakers rett til dokumentinnsyn.*

Kommunestyret ber om at rådmannen rapporterer skriftlig tilbake til kontrollutvalget om oppfølgingen av rapporten innen mai 2018.

Bakgrunn for saken:

Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019 ble behandlet i kontrollutvalgets møte 04.04.2016 og godkjent av kommunestyret i møte 24.04.2016. I kontrollutvalget møte 06.02.2017 presenterte revisjonen prosjektplan for første forvaltningsrevisjonsprosjektet og kontrollutvalget vedtok å gjennomføre en forvaltningsrevisjon av sosialtjenesten i Froland kommune. Revisjonsrapporten er nå klar for behandling i kontrollutvalget før den videresendes til kommunestyret.

Saksopplysninger:

Formålet med prosjektet har vært å undersøke om saksbehandlingspraksisen og internkontrollen i forbindelse med tildeling av økonomisk sosialhjelp er tilfredsstillende. Dette innebærer å vurdere hvorvidt saksbehandlingspraksisen ved tildeling av økonomisk sosialhjelp foregår i henhold til formelle krav og forventninger, og hvorvidt organiseringen av internkontrollen er tilfredsstillende og hensiktsmessig.

Aust-Agder revisjon IKS har på oppdrag fra kontrollutvalget utarbeidet rapporten *Sosialtjenesten i Froland kommune* som har hatt følgende problemstillinger:

1. Er Froland kommunes saksbehandling og praksis i forbindelse med tildeling av økonomisk sosialhjelp tilfredsstillende i henhold til formelle krav og forventninger?
 - a. Herunder om vedtatte veiledende satser til utbetaling av økonomisk stønad til livsopphold blir ivaretatt.
2. I hvilken grad oppfyller Froland kommune plikten til internkontroll knyttet til sosialtjenesteområder, og har man organisert internkontrollen knyttet til sosialtjenesteområder, og har man organisert internkontrollen på en hensiktsmessig måte?

I sitt arbeid har revisjonens gått gjennom og vurdert vedtak og dokumenter i konkrete saker for tildeling av økonomisk sosialhjelp og internkontroll i kommunen. Det er i tillegg gjennomført intervjuer med nøkkelpersoner som har ansvaret for å ivareta internkontrollen i kommunen som helhet og sosialtjenesteområdet.

Rapporten konkluderer med at NAV Froland har en tilfredsstillende saksbehandling og praksis ved tildeling av økonomisk sosialhjelp. Samtidig påpeke revisor at det er mangler informasjon om mulighetene for dokumentinnsyn ved klage på enkeltvedtak og at det kan være hensiktsmessig med en ansvarsdeling ved remittering for å unngå feilutbetalinger. Ansvaret for utarbeidelsen av internkontrollen er delegert til den enkelte virksomhetsleder. For at den øverste administrative ledelse skal ha mulighet til å fange opp risiko eller avvik er det avgjørende at det foreligger rutiner for at det rapporteres tilbake på nødvendige områder knyttet til internkontroll. Det blir videre påpekt at internkontrollen som gjennomføres på sosialtjenesteområdet bærer preg av å være tilfeldig og lite helhetlig og det foreligger ikke kjente rutiner og prosedyrer for arbeidet.

Revisjonen har i sin rapport kommet med følgende anbefalinger til Froland kommune:

- *Revisjonen anbefaler at Froland kommune i det videre arbeidet med utarbeidelse av et helhetlig internkontrollsystem etablerer rutiner og prosedyrer som med rimelig sikkerhet sikrer at den øverste administrative ledelse gjennom rapportering fra virksomhetene kan føre betryggende kontroll med kommunens forvaltning.*
- *Revisjonen anbefaler at virksomhetsleder Velferd og avdelingsleder Nav Froland, inntil det foreligger overordnede retningslinjer for internkontroll, utvikler og i utfyllende grad beskriver eksisterende rutiner og prosedyrer i tråd med de anbefalinger som følger av COSO og forskrift om internkontroll etter stjl. § 5.*
- *Revisjonen anbefaler NAV Forland å sette inn tiltak som sikrer at vedtak oppfyller de formelle krav med hensyn til tjenestemottakers rett til dokumentinnsyn.*

Rådmannen har avgitt sin høringsuttalelse til revisjonsrapporten og har uttrykt at den gir et dekkende og konstruktivt bilde av de faktiske forholdene. Han ønsker å bruke som er viktig verktøy i det videre arbeidet for å bedre tjenesten. Rådmannen er invitert til kontrollutvalgets møte for å svare på eventuelle spørsmål fra utvalget.

Revisjonen vil i møter presentere rapporten og svare på spørsmål fra kontrollutvalget.

Vurdering fra sekretariatet:

Revisjonen har etter sekretariatets vurdering utført oppdraget i tråd med den vedtatte prosjektplanen og svart på problemstillingene. Det er en grundig rapport som gir et godt grunnlag for kontrollutvalgets videre behandling av saken og vil være et nyttig verktøy for å forbedre tjenesten.

Revisjonen har vurdert at saksbehandlingen av saker om tildeling av sosialhjelp er tilfredsstillende og at kommunen har en god praksis. Revisor har kun noen mindre merknader som bør kunne løses uten store problemer. Samtidig påpeker revisor en del mangler ved den overordnede internkontrollen i kommunen og at internkontrollen som gjennomføres på sosialtjenesteområde fremstår som tilfeldig og lite helhetlig. Interkontroll handler om å være beredt og å forebygge, og å gjøre dette på en slik måte at det gir trygghet for at kommunens utvikling går i ønsket retning. Det er viktig at kommunen har et helhetlig internkontrollsystem som sikrer at rådmannen har betryggende kontroll for å avdekke avvik, risikoområder og at administrasjonen følger lovverket.

Vedlegg:

- Forvaltningsrevisjon Sosialtjenesten i Froland kommune 2017

Vedlegg til sak



**Forvaltningsrevisjo
nrapport Sosialtjeneste**

11/17 Regnskap andre kvartal 2017 Froland kommune

Arkivsak-dok. 17/13939-1
Arkivkode. 210
Saksbehandler Sander Haga Ask

Saksgang	Møtedato	Saksnr
1 Froland kontrollutvalg	18.09.2017	11/17

Forslag fra sekretariatet:

Saken tas til orientering.

Saksopplysninger:

Kontrollutvalget behandler kun årsregnskapet, men som i et ledd for å sikre egenkontrollen knyttet til at kommunens økonomiske forvaltning skjer i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak (kommuneloven §77 punkt 4). Det vil derfor være naturlig at kontrollutvalget holder seg oppdatert om den økonomiske situasjonen i kommunen og utfordringer gjennom året.

Administrasjonen er invitert til kontrollutvalget for å orientere om den økonomiske situasjonen pr. 2. kvartal 2016.

12/17 Rutiner for å avdekke og håndtere misligheter

Arkivsak-dok. 17/13868-1
Arkivkode. 210
Saksbehandler Sander Haga Ask

Saksgang	Møtedato	Saksnr
1 Froland kontrollutvalg	18.09.2017	12/17

Forslag fra sekretariatet:

Kontrollutvalget tar saken til orientering.

Bakgrunn for saken:

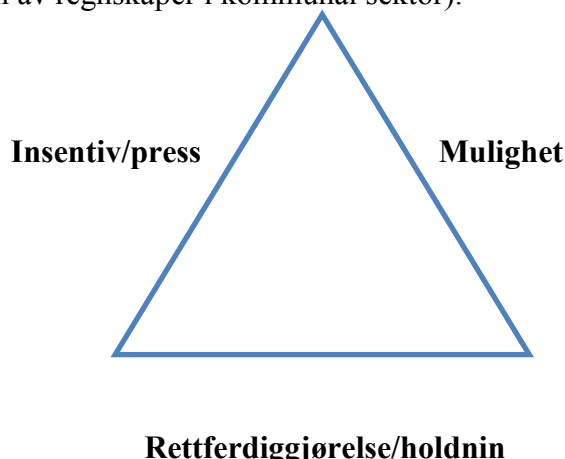
I kontrollutvalgets møte 08.05.2017 sak 9/17 (Eventuelt) kom det frem at kontrollutvalget ønsker å bli orientert om kommunens rutiner i forbindelse med misligheter, ansvaret til kontrollutvalget og revisjonen ved misligheter.

Saksopplysninger:

I revisjonsstandarden ISA 240 *Revisors oppgaver med og plikter til å vurdere misligheter ved revisjon av regnskaper* blir misligheter definert slik:

"En bevisst handling, begått av en eller flere personer innen ledelsen, av personer som har overordnet ansvar for styring og kontroll, av ansatte eller av andre, som innebærer uredelighet for å oppnå en urettmessig eller ulovlig fordel."

Forhold som vanligvis er til stede ved misligheter – mislighetstriangelet – med eksempler relevante for offentlig sektor (Kilde: Informasjonsskriv 3/2014 – Revisors oppgaver knyttet til misligheter ved revisjon av regnskaper i kommunal sektor).



Insentiv eller press (som utøves på eller oppfattes som utøvd på ledelsen eller ansatte og gir dem motiv til å begå misligheter) – ansatte i offentlig sektor er ofte under press for å yte tjenester av høy kvalitet med få ressurser og innenfor budsjett. Dette kan være særlig relevant i vanskelige økonomiske situasjoner hvor det oppstår press for å opprettholde brukeravgifter og skattesatser, noe som gir insentiver for å overvurdere inntekter og undervurdere kostnader. Det kan også finnes insentiver for å bruke opp budsjettet før regnskapsårets slutt.

Mulighet (karakteristiske trekk eller omstendigheter som øker risikoen for at det begås misligheter i en enhet) – en vanskelig rekrutteringssituasjon eller mangel på tilstrekkelig kvalifiserte medarbeidere kan være mer utbredt i offentlig sektor. Slike situasjoner kan ofte føre til mangler i internkontroll og således skape muligheter for å begå misligheter. Den utstrakte forekomsten av mange kontanttransaksjoner med lav verdi i visse enheter i offentlig sektor, for eksempel kontanttransaksjoner på politistasjoner eller helseinstitusjoner, kan bidra til å øke disse risikoene. Selv om pengebeløpene er små, kan slike situasjoner føre til brudd på offentlig tillit, forventninger og ansvarlighet.

Rettferdiggjørelse eller holdning (atferd, karakter eller etiske verdier som tillater personer å rettferdiggjøre sine motiver for å begå misligheter) – det generelt lavere lønnsnivået i offentlig sektor sammenlignet med privat sektor kan få ansatte til å tro at det kan rettferdiggjøre misbruk av midler. Som ovenfor kan dette medføre brudd på prinsipper om offentlig tillit, forventninger og ansvarlighet.

Aktuelle mislighetstyper:

- **Underslag** ((Strl. §§§ 324,325,326) tilegner seg en løsøre gjenstand han besitter, men som helt eller delvis tilhører en annen) – interne misligheter
- **Utroskap** ((Strl. §§ 390,391) forsømmer en annens anliggender som han styrer eller har tilsyn med)) –interne misligheter
- **Korrupsjon** ((Strl. §§ 387,388) krever, mottar eller aksepterer/gir eller tilbyr en urettmessig fordel) –interne og eksterne misligheter
- **Bedrageri** ((Strl. §§§§ 371,372,373,374) fremkaller, styrker eller utnytter en villfarelse/bruk av uriktig eller ufullstendig opplysning)) – eksterne misligheter
- **Tyveri** ((Strl. §§§ 321,322,323) borttar eller medvirker til å bortta en gjenstand som helt eller delvis tilhører en annen)) – eksterne misligheter

Eksempler på misligheter kan være:

- Tyveri av medikamenter fra institusjoner
- Tyveri fra beboere ved institusjoner
- Uriktig føring av timelister
- Misbruk av kommunens drivstoffkort
- Personalmessige forhold – salg av tjenester til kommunen fra eget enkeltmannsforetak

Konsekvensene av misligheter for kommunen:

- **Tap av verdier** tilhørende virksomheten (og offentlig sektor) og potensielt erstatningsansvar
- **Redusert måloppnåelse** i budsjettgjennomføringen, og potensielt redusert velferd for befolkningen
- **Redusert arbeidsmiljø** internt i virksomheten og potensielt redusert velferd og produktivitet
- **Tap av omdømme** for virksomheten og offentlig sektor
- **Misligheter kan eskalere/” smitte”**

Hovedansvaret for å forebygge og avdekke misligheter ligger både hos dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll i enheten, og hos ledelsen (rådmann). Det er rådmannen som må sørge for at kommunen har et forsvarlig system som hindrer og avdekker eventuelle misligheter. Kravene til revisor i oppgaven er å bidra gjennom revisjonen til å forebygge og avdekke misligheter. Etter god kommunal revisjonsskikk (ISA240) plikter revisor å forespørre ledelsen i kommunen om det er forekommet misligheter siste år, og om risikoen knyttet til dette. Se vedlagt "Informasjonsskriv 3/2014 – Revisors oppgaver knyttet til misligheter ved revisjon av regnskaper i kommunal sektor" utgitt av NKRFs Revisjonskomite 25.09 2014.

Det fremgår videre at dersom revisor mistenker at det har forekommet misligheter som har påvirkning på regnskapet, bør dette rapporteres muntlig. Hvis revisor konstaterer at det har forekommet misligheter, skal revisor straks sende en skriftlig foreløpig innberetning til kontrollutvalget. I den grad det er mulig, skal revisor undersøke forholdet nærmere, og etter endt undersøkelse sende endelig innberetning til kontrollutvalget. Rådmann skal ha kopi av den endelige innberetningen. Det er vanlig praksis at rådmann også mottar kopi av foreløpig innberetning. Dersom revisor har konstatert misligheter, bør kontrollutvalget sørge for å få forholdene belyst så godt som mulig og følge opp administrasjonens håndtering av de innrapporterte mislighetene.

Videre fremgår det av kontrollutvalgsboken hvilket ansvar kontrollutvalget har i forbindelse med misligheter. Der går det frem at revisor skal vurdere risikoen for misligheter i kommunen, og skal gjøre seg kjent med hvilke kontrolltiltak kommunen har iverksatt for å hindre og avdekke misligheter. Som en del av oppfølgingen av revisjonen bør kontrollutvalget påse at revisor har vurdert risikoen for misligheter ved for eksempel fremleggelsen av overordnet revisjonsstrategi.

Kontrollutvalget er på mange måter prisgitt rådmannens og revisjonens løpende arbeid og derfor begrenses kontrollutvalgets ansvar i forbindelse med misligheter seg til at kontrollutvalget har et påseansvar og ikke et direkte operativt ansvar. Kontrollutvalget skal etterspørre og kontrollere at rådmann og/eller revisjon følger dette opp. For å følge opp revisors arbeid med misligheter kan kontrollutvalget be om å bli orientert om revisors risikovurderinger og vurderinger av kommunens internkontroll, dersom det er ønskelig. I forbindelse med fremleggelsen av overordnet revisjonsstrategi for 2016 i kontrollutvalget orienterte revisjonen om risikovurderinger og vurderinger av kommunens internkontroll.

Kontrollutvalget kan likevel forebygge og avdekke økonomiske misligheter og andre straffbare forhold ved å ha fokus på følgende forebyggende tiltak:

- Bidra til å skape en virksomhetskultur som preges av ærlighet og etisk atferd
- Fokus på internkontroll
- Bidra til at kommunens rutiner for økonomiske misligheter og andre straffbare forhold begått av ansatte er kjent i hele organisasjonen
- Bidra til aktivt medlemskap i Transparency International - sette korrupsjon på dagsordenen

Det har ikke blitt innberettet noen saker om økonomiske uregelmessigheter og misligheter til kontrollutvalget de siste årene.

Administrasjonen er invitert til møtet for å orientere om kommunes rutiner og praksis ved konstatering av misligheter og svare på eventuelle spørsmål.

Vurdering fra sekretariatet:

Vedlagt følger ISA 240 som er standarden som revisjonen følger i sitt arbeid med å vurdere misligheter ved revisjon av et regnskap og informasjonsskriv 2/2014 fra Norges kommunerevisorforbund som er en veiledning for hvordan kommunale revisorer kan arbeide med misligheter.

Eventuelle skriftlige interne rutiner og veiledere gjeldende for Froland kommune vil bli ettersendt kontrollutvalgets faste medlemmer eller legges frem i møtet.

Vedlegg:

- Informasjonsskriv 3/2014 – Revisors oppgaver knyttet til misligheter ved revisjon av regnskaper i kommunal sektor

- ISA 240 -Revisors oppgaver og plikter til å vurdere misligheter ved revisjon av regnskaper

Vedlegg til sak



**INFORMASJONSSKR
IV 32014 – REVISOR!**



**ISA 240-revisors
oppgaver og plikter**

13/17 Orientering om varslingsrutiner i Froland kommune

Arkivsak-dok. 17/13873-1
Arkivkode. 033
Saksbehandler Sander Haga Ask

Saksgang	Møtedato	Saksnr
1 Froland kontrollutvalg	18.09.2017	13/17

Forslag fra sekretariatet:

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Bakgrunn for saken:

I møtet 08.05.2017 diskuterte kontrollutvalget temaet varsling og varslingsrutiner og valgte i sak 9/17 (Eventuelt) å be om en orientering om kommunens retningslinjer for varsling.

Saksopplysninger:

Lovbestemmelsen for varsling går frem av Arbeidsmiljøloven §§ 2-4, 2-5 og 3-6. Det går frem av KS sin «veileder for varsling» at varsling er å si fra om kritikkverdige forhold, som brudd på lover, regler eller etiske retningslinjer, til noen som kan gjøre noe med det. Videre går det frem at varslingsordningen skal gjøre det enkelt og trygt å varsle om kritikkverdige forhold. I en stor organisasjon vil det forekomme kritikkverdige forhold. Dette kan være knyttet til brudd på lover, regler og retningslinjer eller allment aksepterte etiske normer. Det er viktig at slike forhold kommer fram så tidlig som mulig, slik at skadene kan begrenses, og forholdene raskt kan bli rettet opp. Enhver arbeidstaker har rett til å varsle om kritikkverdige forhold på arbeidsplassen jf. Arbeidsmiljøloven §2-4. Arbeidstaker er også forpliktet til å varsle om forhold som kan være til fare for liv og helse, eller at arbeidstaker er kjent med at det forekommer trakassering eller diskriminering jf. Aml. § 2-3.

Det går frem av veilederen til KS at de fleste kommuner i dag har kanaler som tar imot meldinger om kritikkverdige forhold. Det mest naturlige sted å henvende seg for en arbeidstaker som har fått kjennskap til noe kritikkverdig, er til nærmeste leder, tillitsvalgt eller verneombud. KS anbefaler at kommunene utarbeider rutiner for varsling som bygger på tjenestevei i kommunen. Samtidig er det viktig å etablere og synliggjøre hvilke alternative kanaler en varsler kan bruke (kontrollutvalget eller andre tilsynsmyndigheter).

I henhold til arbeidsmiljølovens § 3-6 har arbeidsgiver en plikt til å legge forholdene til rette for varsling. Fafo har i sin rapport *Ytringsfrihet og varsling i norske kommuner og fylkeskommuner* tatt utgangspunkt i at varslingsrutiner bør inneholde:

- Hvem kan bruke varslingsrutinene?
- Hvem kan det varsles til?
- Hvordan kan det varsles?
- Hvilke saker skal omfattes av varslingsrutinene?
- Hvordan skal varsler følges opp?
- Er varsling en rett eller plikt?
- Hvordan skal varsleren beskyttes mot gjengjeldelse?

KS sin veileder legger til grunn følgende prinsipper for en velfungerende varslingsordning:

- Alle varsler skal tas på alvor og undersøkes
- Kritikkverdige forhold må endres eller stoppes
- Åpenhet og ærlighet er viktig
- Kommunene trenger arbeidstakere som sier fra
- Alle saker bør oftest tas opp med nærmeste leder
- Den som varsler skal ivaretas på en god måte
- Den/de det varsles om har krav på rettssikkerhet

Kontrollutvalget kan også være en varslingskanal for de tilfeller der det avdekkes grove kritikkverdige forhold, kritikkverdige forhold som ikke tas alvorlig av den øverste administrative ledelsen eller som utføres av denne, vil kontrollutvalget være en instans å varsle. Dette gjelder særlig saker innen økonomiforvaltning, anskaffelser og lignende saker, samt alvorlige saker på områder der det ikke finnes andre tilsynsorganer. Saken blir da løftet opp på politisk nivå dersom kontrollutvalget anser saken så alvorlig at det velger å gå videre til kommunestyret med den.

Rådmannen er invitert til møtet for å orientere kontrollutvalget om kommunens varslingsrutiner og svare på spørsmål fra utvalget.

Vurdering fra sekretariatet:

Sekretariatet vil bemerke at KS sin veileder for varsling er fra 2007 og er i ferd med å bli erstattet. Det blir i disse dager lagt frem en ny veileder fra KS for kommuner og fylkeskommuner om yringsfrihet og varsling. Regjeringen har oppnevnt et ekspertutvalg som skal gjennomgå og vurdere varslingsbestemmelsene i arbeidsmiljøloven og praktiseringen av disse. Utredningen skal legges frem som en NOU innen 1. mars 2018 og kan medføre endringer i reglene om varsling.

14/17 Budsjett kontroll, tilsyn og revisjon 2018

Arkivsak-dok. 17/13462-1
Arkivkode. 151
Saksbehandler Sander Haga Ask

Saksgang	Møtedato	Saksnr
1 Froland kontrollutvalg	18.09.2017	14/17

Forslag fra sekretariatet:

Kontrollutvalget innstiller på følgende vedtak til kommunestyret innen budsjett for kontroll, tilsyn og revisjon 2018:

Kommunestyret vedtar forslag til budsjett 2018 for kontroll, tilsyn og revisjon i Froland kommune med en ramme på kr 735 000.

Kontrollutvalget sitt budsjettforslag skal følge budsjettsaken til kommunestyret via formannskapet.

Bakgrunn for saken:

Forskrift om kontrollutvalg § 18 sier følgende om budsjettbehandlingen:

Kontrollutvalget utarbeider forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen eller fylkeskommunen. Kontrollutvalgets forslag til budsjettamme for kontroll- og revisjonsarbeidet skal følge formannskapet/kommunerådets eller fylkesutvalgets/fylkesrådets innstilling til kommunestyret eller fylkestinget.

Kontrollutvalget fremmer med dette en sak til kommunestyret (via formannskapet) om budsjett for kontrollutvalget sin

Saksopplysninger:

Sekretariatet har utarbeidet et forslag til budsjett for kontroll, tilsyn og revisjon i Froland kommune for 2018. Kontrollutvalgets budsjett omfatter kostnadene til selve driften av utvalget, og i tillegg kostnadene til sekretariattjenester for kontrollutvalget og kjøp av revisjonstjenester. Budsjettet er basert på tidligere budsjett- og regnskapstall og noe på anslag.

Det å sørge for god kontroll og nødvendig tilsyn med driften av den kommunale virksomheten er høyaktuelt. Kontrollutvalget er kommunestyrets eget verktøy for gjennomføring av egenkontroll i virksomheten. Kommunestyret har ansvar for å sørge for t det blir bevilget tilstrekkelige ressurser til dette.

Møtegodtgjørelse

Posten «møtegodtgjørelse m.v» avhenger hvilket godtgjøringsnivå kommunen ligger på. Budsjettet er sett i forhold til gjeldende reglement for godtgjørelse til folkevalgte i Froland kommune. Det er tatt høyde for 5 kontrollutvalgsmøter i året og leder pluss fire medlemmer i

utvalget. Godtgjørelsene justeres etter stortingsrepresentantenes sin lønn som pr juni 2017 er kr 928 602. Kontrollutvalget godtgjøres med en fast årlig godtgjørelse på en prosent av en stortingsrepresentants lønn. Leder mottar en fast årlig godtgjørelse på 2 prosent av stortingsrepresentantenes lønn, mens nestleder får en godtgjørelse på 0,5 prosent. I tillegg legges det inn arbeidsgiveravgift som utgjør 14 prosent av de totale godtgjørelsene.

Kurs og opplæring

Det er viktig at det blir satt av tilstrekkelige ressurser til opplæring og oppdatering av utvalgets medlemmer. I tillegg er det av stor verdi å få god kontakt og erfaringsutveksling med kontrollutvalgsmedlemmer i andre kommuner. Sekretariatet anbefaler NKRF's kontrollutvalgskonferanse (Norges Kommunerevisorforbund) og/eller FKT's fagkonferanse på våren (Forum for kontroll og tilsyn), samt vår- og høstkonferanser regionalt i regi av sekretariatet.

Andre kostnader

«Andre kostnader (inkl. selskapskontroll)» har tidligere år omfattet selskapskontroll og eventuelt andre tjenester/undersøkelser kontrollutvalget måtte ha behov for i sitt arbeid. Nytt for 2018 er at revisjonen har lagt inn kostnadene til selskapskontrollen i revisjonshonoraret. Det er lagt inn kr. 5 000 kr på denne posten for 2018 og det er ment å dekke eventuelle uforutsette behov eller abonnementer til kontrollutvalgets medlemmer.

Sekretariat og revisjon

Froland kommune har valgt å delta i to interkommunale selskaper for å løse kontroll-, tilsyns- og revisjonsoppgavene. Dette er Aust-Agder Revisjon IKS for revisjonsoppgaver og Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS (Temark) for sekretariatsoppgaver. For begge disse selskapene gjelder at det er representantskapet som vedtar det endelige budsjettet og fordelingen av dette på medlemskommunene. Anslagene er derfor oppgitt av det enkelte selskapet under forutsetning om godkjenning i respektive representantskap.

Kostnader til revisjon er på kr. 528 000 og fordeler seg lik:

Tilskudd lovpålagt finansiell revisjon	145 000
Tilskudd særattestasjoner og bistand	82 000
Tilskudd kontrollutvalgsarbeid, møtevirksomhet og bistand KU	31 000
Tilskudd forvaltningsrevisjon og selskapskontroll	189 000
Andel felleskostnader	81 000
Totale revisjonskostnader	528 000

Kostnadene til sekretariatet beregnes etter en egen fordelingsnøkkel som legger til grunn kommunens størrelse, eierandel, og antall møter i året. Det er representantskapet som vedtar det endelige budsjettet til både revisjonen og sekretariatet og tallene som presenteres i dette saksfremlegget er derfor kun anslag.

Forslag budsjett for kontroll, tilsyn og revisjon 2018:

	Budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Regnskap pr august 17	Budsjett 2018
Kontrollutvalget					
Møtegodtgjørelse mv.	49 000	70 439	78 000	48 211	79 000
Kurs/opplæring inkl. reise	36 000	741	36 000	1 771	30 000
Andre kostnader (inkl. selskapskontroll til og med 2017)	22 000	10 500	38000	0	5 000
Sum KU	107 000	81 180	152 000	49 982	114 000
Sekretariat	100 000	90 500	91 000	45 300	93 000
Tilskudd revisjonsdistrikt	380 000	380 000	394 000	299 000	528 000
Sum kontrollvirksomhet	587 000	552 179	637 000	394 282	735 000

Vurdering fra sekretariatet:

Sekretariatet foreslår en budsjetttramme på kr 735 000 for kontrollutvalget i 2018, inkl. kjøp av revisjons- og sekretariattjenester. Vi mener dette gir et realistisk bilde av forventede utgifter for kontrollutvalgets virksomhet i det kommende året. Skulle det oppstå situasjoner som nevnt over der det blir behov for ekstraordinære granskinger/rapporter, og det er nødvendig å hente inn ekstern kompetanse/kjøpe ekstra tid fra Aust-Agder revisjon IKS, kan behovet for tilleggsbevilgninger til kontroll- og tilsynsvirksomheten oppstå. Dette er i så tilfelle en sak for kommunestyret

15/17 Overordnet revisjonsstrategi regnskapsrevisjon 2017 Froland kommune

Arkivsak-dok. 17/13804-1
Arkivkode. 216
Saksbehandler Sander Haga Ask

Saksgang	Møtedato	Saksnr
1 Froland kontrollutvalg	18.09.2017	15/17

Forslag fra sekretariatet:

Kontrollutvalget tar overordnet revisjonsstrategi for regnskapsrevisjon 2017 til orientering.

Saksopplysninger:

Kommunens revisor skal følge lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i revisjonsarbeidet. De bestemmelser revisor skal følge er i hovedsak:

- Kommuneloven med forskrifter
- Forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner mv.
- Internasjonale revisjonsstandarder (International Standards on Auditing – ISA)

Revisjon av kommunen utgjør i henhold til forskrift om revisjon to hovedoppgaver: regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon. Aust-Agder Revisjon IKS er valgt som revisor for Froland kommune og har avtale om å levere disse tjenestene for kommunen.

Overordnet revisjonsstrategi 2017 er et overordnet planleggingsdokument for gjennomføring av regnskapsrevisjon i regnskapsåret 2017. Formålet med revisjonsstrategien er å planlegge tilstrekkelig og effektive revisjonshandlinger for regnskapsrevisjon. Revisjonsstandarden ISA 300 «Planlegging av revisjon av et regnskap» ligger til grunn for vedlagt dokument.

Den overordnede revisjonsstrategien, sammen med revisjonens øvrige muntlige og skriftlige rapporteringer, skal dekke kravene som stilles til dokumentasjon av revisjonens prioriteringer innen regnskapsrevisjon. Dokumentet er også en hjelp til å oppfylle kontrollutvalgets tilsyn- og påseansvar overfor revisjonen

Vurdering fra sekretariatet:

Sekretariatet mener den overordnede revisjonsstrategien, sammen med revisjonens øvrige muntlige og skriftlige rapporteringer, dekker kravene som stilles til dokumentasjon av revisjonens prioriteringer innen regnskapsrevisjon. Dette dokumentet er også en hjelp til å oppfylle kontrollutvalgets tilsyn- og påseansvar overfor revisjonen.

Overordnet revisjonsstrategi er revisors dokument og skal bare tas til orientering av kontrollutvalget

Vedlegg:

- Overordnet revisjonsstrategi regnskapsrevisjon 2017 Froland kommune

Vedlegg til sak



Overordnet
revisjonsstrategi Fro

16/17 Orienteringer fra revisor 18.09.2017

Arkivsak-dok. 17/00280-3
Arkivkode. 210
Saksbehandler Sander Haga Ask

Saksgang	Møtedato	Saksnr
1 Froland kontrollutvalg	18.09.2017	16/17

Forslag fra sekretariatet:

Saken tas til orientering.

Saksopplysninger:

Kontrollutvalget har et påseansvar for at det blir gjennomført forsvarlig revisjon i kommunen. For å holde utvalget orientert om det pågående revisjonsarbeidet i kommunen orienterer revisor kontrollutvalget fortløpende gjennom året.

17/17 Eventuelt 18.09.2017

Arkivsak-dok. 17/00279-5
Arkivkode. 033
Saksbehandler Sander Haga Ask

Saksgang	Møtedato	Saksnr
1 Froland kontrollutvalg	18.09.2017	17/17

Forslag fra sekretariatet:

Saken tas til orientering.

Saksopplysninger:

1. Kontrollutvalgets saker behandlet i kommunestyret
2. Neste møte
3. Eventuelt